

a könyvtárnak vagy az anyagot hasznosítani tudó osztály vezetőjének.

x

Véleményünk szerint a Láng Gépgyár túl nagy üzem ahhoz, hogy a dokumentálásnak ilyen alacsony formája elegendő legyen. De ha a gyár vezetősége még nem ismerte fel, hogy a jó műszaki dokumentáció elengedhetetlen a műszaki fejlesztéshez és erre nem hajlandó áldozni, dicséretes lenne, ha a műszakiak megfogadnák a felhívást és öntevékenyen elkezdenék a dokumentálást. Mert addig, amíg a vállalat vezetősége nem hajlandó erre nagyobb gondot fordítani, az is jobb, mint a jelenlegi semmi.

A Népszabadság 1960.I.4.-1
számában megjelent cikk.

x x x

A DUNAI VASMŰ "MŰSZAKI KÖNYVTÁRI ÉRTESÍTŐJE".

A Dunai Vasmű "Műszaki Könyvtári Értesítő" című házi kiadványa rövid - 3 éves -, de küzdelmes multa tekinthet vissza az 1959. év végével.

A műszaki könyvtárak különböző című, formátumu, terjedelmű és példányszámu, változó periodicitással megjelenő kiadványokban adják közre az érdekelteknek a tulnyomó részben az üzem vagy intézmény saját műszaki könyvtárában tároló anyagot.

"Séma", vagy "minta" házi kiadvány szabványszerű alkalmazásával aligha lehetne eredményt elérni ezen a területen. Minden vállalatnál és intézménynél mások a tárgyi, személyi stb. körülmények. Ennek ellenére nem lehet a házi kiadványok kérdését kirekeszteni a nyilvánosság előtti megvitatásból, mert a különböző házi kiadványok felhasználója mindig, minden vállalatnál és intézménynél a kutató, kereső ember, akihez a műszaki könyvtáraknak el kell juttatni minden körülmények között a megfelelő irodalmat. A házi kiadványok a várt "ujdonságot hozó" kapcsolati láncszemet kell, hogy jelentsék a felhasználóknak. Szerkesztésükre nagy figyelmet és gondot kell fordítani. A dokumentációs tájékoztató munkának az a feladata, hogy minél

egyszerűbb uton, és minél gyorsabban adja közre a feltárt szakirodalmat.

A házi kiadvány minden műszaki könyvtár önmagáról és körülményeiről kiállított bizonyítványa, hiszen minden termelőhely műszaki fejlődésének színvonala igen nagy mértékben függ a műszaki információs szolgálat színvonalától és mozgékonyaságától. El kell érni, hogy a műszaki könyvtárak a házi kiadványokkal is a szakmai ismeretek tömegpropagandájának valóságos központjai legyenek. A műszaki könyvtárak házi kiadványaik útján nyújtanak elsődleges segítséget a szakmunkásoknak és a műszaki értelmiségieknek ahhoz, hogy fejlődjenek, és ismereteik tökéletesedjenek.

A fentiek mint elvi szempontok állanak a dokumentációs házi kiadványok előtt, helyi adottságokon és szervezési megoldásokon kívül. Ennek tükrében próbálom összefoglalni a következőkben a "Műszaki Könyvtári Értesítő" megjelenése óta eltelt 3 év tapasztalatait.

"Műszaki Könyvtári Értesítő"-nk 1. száma 1957. január hó-ban jelent meg. Mintegy 10-15 oldalas, ormíggal 25 példányban sokszorosított, körlevél jellegű kiadvány volt, amelyet egyrészt az a szükségsszerűség hozott létre, hogy újonnan beérkezett folyóirataink köröztetését akartuk elkerülni az Értesítőben való meghirdetéssel. A folyóiratok köröztetésével kapcsolatban nálunk is az a vélemény alakult ki, hogy a köröztetés hálátlan módszer új irodalmi szakanyag közreadása céljából, ugyanis sok probléma merül fel a köröztetés ideje alatt /sürgetés, elfekvés, elvesztés stb./. Másrészt műszaki könyvtárunk állományának rendezése után sürgetett az a feladat bennünket, hogy foglalkozzunk mind a meglévő, mind a folyamatosan beérkező anyag felhasználásával.

Az Értesítő, - amelynek minden hónap 10-ére történő megjelenésére nagy gondot fordítottunk - ebben a formájában lényegében egy "új beszerzések és beérkezések" jegyzéke volt, amelyhez felvettük dokumentációs munkaként a könyvtárunkba járó legfontosabb 10 db külföldi folyóiratcikk-címeinek lefordítását.

A készített 25 példányt rendszeresen megküldöttük a Dunai Vasmű gyárrészleg és főosztály vezetőinek azzal a kéréssel, hogy körözzék a műszaki végzettségű, illetőleg műszaki beosztású dolgozók között. Hatása jelentkezett is a napi olvasóforgalom emelkedésében, de csak olyan gyárrészlegek és főosztályok részéről, ahol körözték Értesítőnket. Kiadványunk megindításának kezdetén sok Értesítő- ugyanugy, mintha folyóirat lett volna - a körözés közben vagy gondatlanságból vagy önzésből elakadt.

Az üzemi és városi sajtóval karöltve, több cikkben bíráltuk ezt a hibás gyakorlatot. Gyárunk vezetői pedig "Üzem- bejárás" alkalmával esetenként elkérték a részleg vezetőitől a "Műszaki Könyvtári Értesítő"-t, hogy helyszínen szerezzenek bizonyosságot a közreadás, a körözés aláírásokkal igazolt megtörténtéről.

Az 1958. évben már 35 db-ra kellett a megjelenési példányszámot felemelnünk. Nemcsak példányszámban növekedett az Értesítő, hanem terjedelemben is, és javult tartalmában is. Jelenleg kiadványunkban mintegy 45 külföldi folyóirat anyagát dokumentáljuk, részben cikk-cim fordítás, részben rövid pár mondatos referátum formájában.

Minden év végén megkérünk több, az Értesítő-t használó dolgozónkat arra, hogy észrevételeit és javaslatait tegye meg Értesítőnkkel kapcsolatban.

Az alábbiakban közlöm Kalmár Elemér elvtársnak, az Anyagvizsgáló gyárrészleg osztályvezető vegyész-mérnökének észrevételeit:

"A Műszaki Könyvtári Értesítő jelentős mértékben kibővült, s ugyanakkor javult a fordítások műszaki színvonala is. Az Értesítő szerepét feltétlenül külön kell megállapítani attól függően, hogy a felhasználó milyen mértékben ismeri az idegen nyelveket, mennyire tud fordítani szótár segítségével, vagy anélkül. Ha valakinek nincs nyelvismerete, annak egyenesen nélkülözhetetlen egy ilyen összefoglaló jellegű tájékoztató, mert nélküle még a folyóiratokban megjelenő dolgozatoknak a címéről sem tud megfelelő képet kapni. Ilyen szempontból rendkívül jelentős az, hogy az Értesítő a fontosabb folyóiratokban megjelenő cikkekről néhány mondatban be is számol. Rá kell mutatni, hogy nyelvet tudók részére is jelentős segítséget nyújt ez a tájékoztató, mert benne a legfontosabb folyóiratokat megtalálják, és általában elég kevés olyan egyén van, aki három-négy nyelvből egyformán jól tud fordítani. Külön érdeme az Értesítőnek, hogy több műszaki dolgozót serkentett már a külföldi szakirodalom állandóbb tanulmányozására, megfigyelésére. Az Értesítő havonta történő rendszeres megjelenése egyeseket szintén rendszeresebb, sűrűbb továbbképzésre birt. Véleményem szerint sokkal több példányban kellene a kiadványt megjelentetni, legalább annyiban, hogy a Vasműben az eddigieken kívül minden üzemvezetőnek jusson egy példány. Ezáltal sokkal szélesebb tömeghez fog eljutni a műszaki irodalom magva, a műszaki továbbképzés és nyelvtanulás pedig az elmúlt időszakhoz viszonyítva nagyobb méreteket fog ölteni.

Természetesen az Értesítő nem pótolja a műszaki könyvtárat annál is inkább, mivel a dolog természeténél fogva nem kerülhet bele minden folyóirat. Ennek ellenére megállapítható, hogy az összeállításba fektetett munka sokszorosan megtérül azoknál, akik az Értesítőt használják. Különösen hasznosnak találom az Értesítő

elején a különböző beérkezett folyóiratokról, könyvekről és fordításokról szóló kimutatást, ami nélkül azokat nagyon nehéz volna figyelemmel kísérni.

Tudom, hogy máris elég terjedelmes a Könyvtárosi Értesítő, mégis javaslom, hogy anyagvizsgálat számára legfontosabb és a gyakorlati élethez legközelebb álló Zavodszkaja Laboratorija című folyóiratot - amely kémiai, mechanikai és metallográfiai anyagvizsgálaton kívül műszerész témákkal, a rádióaktív izotópok kohászati felhasználásával is foglalkozik - jó lenne bevenni és a címeket lefordítani.

Az Értesítő terjedelme és tartalma miatt megérdemelné, hogy évfolyamonként a Gépteremben bekössék és így kerüljön forgalomba".

A fentiekben leírt bírálatokra, illetőleg javaslatokra felfigyelünk és Könyvtár Bizottságunk 1960. januári ülésén az alábbi kérdéseket vitatjuk meg:

- a/ a megjelenő példányszámot jelentősen megemelni,
- b/ meleghengerművünk az 1960. évben tervezett üzembe helyezése miatt értesítőnk anyagának kibővítése a "Zavodszkaja Laboratorija" és más metallográfiai vonatkozású folyóirat dokumentációs anyagával,
- c/ házi kiadványunk "brosura" kötésben való megjelentetése,
- d/ Értesítőnkben nagyobb helyet adni az OMK, a KGM hálózati alközpont és más - főként testvérüzemi - műszaki könyvtárak dokumentációs házi kiadványainak propagálására,
- e/ a külföldi folyóiratokban megjelenő cikkeknek - az olvasók külön igénye esetén - fotómásolatokban történő kiadása,
- f/ a műszaki könyvtár által folyamatosan feldolgozott újtások és külföldi tanulmányuti jelentések közzététele.

Koronczay Béla

- . -